



Kädet taskussa, pää jäässä

Katsoin kollegaa, joka seiso i täysin rauhalisena elvytystilanteessa. Antoi vakaalla äänellä käskyjä harvakseltaan. Toiminta oli kaikin puolin ihailtavaa. Surkuttelin jälkeepäin ääneen, kuinka ihmeessä joskus itse pääsisi tuolle tasolle, ettei sähläisi ja sekoilisi, ryntäilisi ympäriinsä. Kollega tuhahti, että hänhän oli aivan paniikissa. Että siitä se rauhallisuus. Että hän vain seiso i, pää jäässä, kädet taskussa.

Mutta oletteko kuulleet anestesia lääkäristä, joka ei saanut sanaa suustaan, kun olisi pitänyt johtaa elvytystilannetta? Tai siitä, jolla ei ollut yhtään järkevää ajatusta, kuinka toimia, kun ei saanut intuboitua eikä ventiloitua? Ette todennäköisesti. Koska kukaan anestesia lääkäri ei kulje ympäriinsä kertomassa sitä. Kuten ei moni muukaan lääkäri.

Anestesiologeja yhdistää aivan tietty suhde adrenaliiniin. Me, jotka hakeudumme tälle alalle, olemme niitä, jotka jollakin tavalla nauttivat ääri rajoista, epä mukavuusalueesta, yllättävästä. Se huumaa, se koukuttaa. Se myös väsyttää ja jännittää minua. Samasta syystä, miksi se on kiehtovaa, se myös mietityttää. Entä jos menen lukkoon? Jos en pysty ajattelemaan, en pysty toimimaan. Tai entä jos en edes tunnista olevani lukossa?

Meidän alamme imagoon ei kuulu jännittää, ei pelätä pärjäämättömyyttä. Meidän ei kuuluisi mennä lukkoon tai toimintakyvyttömäksi. Stressi ja paniikin tunne eivät kuitenkaan ole yksilön ominaisuuksia vaan laji ominaisuuksia, valitettavasti. Muutenhan meidät olisi helppo valita

koulutettavaksi sillä perusteella, kuka ei koskaan jännitä tai kenen kädet eivät tärise tiukassa tilanteessa.

Mutta sehän ei ole se, mikä ratkaisee pärjäämisen. Vaan se, tunnistan ko oman reagoititapani akuutissa stressitilanteessa ja olen ko toimintakykyinen siitä huolimatta, saanko itseni hallintaan. Se erottaa ammattilaisen muista. Ei luontainen taito olla panikoimatta, vaan opittu taito hallita sitä.

Sitä mitä ei tunnista, ei kuitenkaan voi hallita. Kyvyttömyys toimia tiukoissa tilanteissa on kiusallinen aihe lääkäreille. Juuri siksi siitä pitäisi puhua, erityisesti meidän koulutuksessamme. Me työskentelemme stressin eturintamassa. Etenkin erikoistumisaikana me jännitämme enimmäkseen yksittäisten suoritusten onnistumista tiukoissa tilanteissa, emme niinkään kokonaisuuden hallintaa tai itsemme hallintaa. Mutta jos olemme lukossa itseltämme pää tyhjänä paniikista, silloin on aivan sama mitä osaat muulloin. Yksittäisten temppeujen osaamisesta ei ole mitään hyötyä, ellemme saa näitä taitoja käyttöömme. Se meille pitäisi kertoa. Niin kuin sekin, että sitä voi oppia hallitsemaan. Kuten yksi viisas seniori sanoi: kokemuksen myötä tietää, että jos kädet tärisevät, ne voi aina laittaa taskuun. Pää on se, minkä pitää toimia. ■

Kuten yksi viisas seniori sanoi: kokemuksen myötä tietää, että jos kädet tärisevät, ne voi aina laittaa taskuun.